CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **M-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2023***

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza
MHIP-R0-**100**-2506

DATA: **11 czerwca 2025 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 31 stron (zadania 1–26). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
4. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na następnych stronach.

Zadanie 1.

Źródło 1. Fragmenty płaskorzeźb z epoki

A

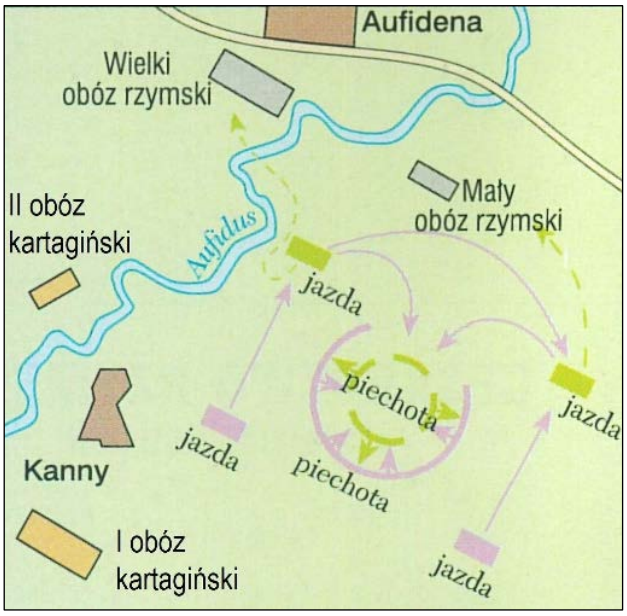

B

Na podstawie: https://en.wikipedia.org

Źródło 2. Plan bitwy

Napodstawie: *Atlas historyczny dla szkół średnich*, red. J. Konarski, A. Daniluk, Warszawa 2001, s. 5.

Zadanie 1.1. (0–1)

Rozstrzygnij, na której płaskorzeźbie – A czy B – przedstawiono żołnierzy biorących udział w bitwie, której przebieg zaprezentowano na planie. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z planu oraz do właściwej płaskorzeźby.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 1.2. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zwycięzcą w bitwie, której przebieg przedstawiono na planie, był

A. Aleksander Wielki.

B. Juliusz Cezar.

C. Kserkses.

D. Hannibal.

Zadanie 2. (0–1)

Fragment tekstu starożytnego

Na całym świecie arystokracja jest przeciwna demokracji. Arystokracja nie zna bowiem prawie samowoli i niesprawiedliwości, ale z najwyższą gorliwością dąży do rzeczy szlachetnych, podczas gdy lud odznacza się ogromną ciemnotą, brakiem dyscypliny i niegodziwością. Nędza przecież popycha ich coraz bardziej ku występkom, a brak wychowania i nieuctwo jest udziałem niektórych ludzi dlatego, że brak im środków do życia. Samemu ludowi wybaczam demokrację. Każdemu przecież wybacza się postępowanie korzystne dla niego samego.

M. Węcowski, *Starożytność klasyczna* […], Warszawa 1999, s. 180–181.

Rozstrzygnij, czy autor cytowanego tekstu był zwolennikiem ustroju oligarchicznego czy jego przeciwnikiem. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródła.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 3.

Fragmenty opracowania historycznego

Fragment A: W wyniku akcji kolonizacyjnej Wschodu przez Greków i powstania nowych ośrodków zaczęła się wytwarzać odmienna kultura grecka. Najsilniejszym czynnikiem łączącym Greka z krajem macierzystym była religia przyniesiona z Grecji, jednak potęgujące się wojny diadochów i epigonów sprawiły, że zwrócili się Grecy do bogatych wierzeń wschodnich, początkowo identyfikując bogów greckich ze wschodnimi, później po prostu stając się ich wyznawcami.

Fragment B: Pod wpływem przemian zachodzących w społeczeństwie greckim, usamodzielnienia się jednostki, rozwoju jej zainteresowań, poznania świata śródziemnomorskiego, zaczęli sobie Grecy uświadamiać procesy zachodzące w świecie przyrody i szukać ich wytłumaczenia. Bodźcem było zapoznanie się, zwłaszcza po upadku państwa asyryjskiego, z nauką Wschodu. Myśliciele-fizycy jońscy starali się na podstawie rozumowania, a nie – doświadczenia, odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób powstał świat i z czego jest zbudowany.

Na podstawie: J. Wolski, *Historia powszechna. Starożytność*, Warszawa 1998, s. 140, 258–259.

Zadanie 3.1. (0–1)

Rozstrzygnij, który fragment tekstu – A czy B – dotyczy kultury greckiej okresu hellenistycznego. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści wybranego fragmentu.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 3.2. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Do nurtu *myślicieli jońskich*, wspomnianych we fragmencie B, zaliczany jest

A. Heraklit.

B. Platon.

C. Arystoteles.

D. Seneka.

Zadanie 4. (0–2)

Miniatura średniowieczna

https://bildsuche.digitale-sammlungen.de

Sformułuj dwa argumenty potwierdzające tezę, że miniatura wyraża teokratyczną koncepcję władzy. W odpowiedzi odwołaj się do wybranych elementów graficznych.

- .....

  .....

  .....

- .....

  .....

  .....

Zadanie 5.

Źródło 1. Fragment kroniki średniowiecznej

Mieszko, objąwszy księstwo, zaczął dawać dowody zdolności umysłu i sił cielesnych i coraz częściej napastować ludy [sąsiednie] dookoła. Dotychczas jednak w takich pogrążony był błędach pogaństwa, że wedle swego zwyczaju siedmiu żon zażywał. W końcu zażądał w małżeństwo jednej bardzo dobrej chrześcijanki z Czech, imieniem Dąbrówka. Lecz ona odmówiła poślubienia go, jeśli nie zarzuci owego zdrożnego obyczaju i nie przyrzeknie zostać chrześcijaninem. […] Gdy zaś on na to przystał […], pani owa przybyła do Polski […].

Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, Wrocław 1989, s. 18–19.

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Decydującym motywem, przynajmniej zewnętrznym, przyjęcia chrztu były starania Mieszka I o zabezpieczenie się przed niebezpieczeństwem znacznie bardziej w połowie X wieku dotkliwym i wyraźnym, jakim […] był Związek Wielecki na Połabiu […]. Wieleci […] byli w drugiej połowie X wieku realnym niebezpieczeństwem dla Polski, lecz także dla Niemiec […], od dłuższego czasu powiązani byli sojuszem z Czechami. […] Przez zbliżenie do Czech [Mieszko] osiągał ważny doraźny efekt polityczny: zerwanie niebezpiecznego dla Polski sojuszu czesko-wieleckiego.

J. Strzelczyk, *Mieszko I. Chrzest i początki Polski*, Poznań 2016, s. 123–125.

Zadanie 5.1. (0–2)

Porównaj wyrażone w źródłach 1. i 2. opinie na temat przyczyn przyjęcia chrztu przez Mieszka. Wskaż jedno podobieństwo i jedną różnicę między tymi opiniami.

Podobieństwo: .....

.....

.....

Różnica: .....

.....

.....

Zadanie 5.2. (0–1)

Podaj nazwę dynastii, z której pochodziła *Dąbrówka*, wspomniana w źródle 1.

.....

Zadanie 6.

Źródło 1. Fragment kroniki

Jak zaś doszło do wypędzenia króla Bolesława z Polski, długo byłoby o tym mówić; tyle wszakże można powiedzieć, sam będąc pomazańcem [Bożym], nie powinien był [drugiego] pomazańca za żaden grzech karać cieleśnie. Wiele mu to bowiem zaszkodziło, gdy przeciw grzechowi grzech zastosował i za zdradę wydał biskupa na obcięcie członków.

Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, Wrocław 1999, s. 40–41.

Źródło 2. Mapa

http://wlaczpolske.pl

Zadanie 6.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy mapa prezentuje granice Królestwa Polskiego z roku koronacji *Bolesława* wspomnianego w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 6.2. (0–1)

Podaj nazwę miasta–siedziby *biskupa*, o którym mowa w tekście.

.....

Zadanie 7. (0–1)

Tabela. Lokacje miejskie i wiejskie dwóch typów osadnictwa na prawie niemieckim w południowej części województwa krakowskiego latach 1334–1434

Typ własności	**Lokacje „na surowym korzeniu”**	**Nadanie prawa niemieckiego osadom już istniejącym i ich poszerzanie**	**Ogółem**
królewska	57	10	67
klasztorna	6	6	12
biskupia	2	0	2
prywatna	7	5	12

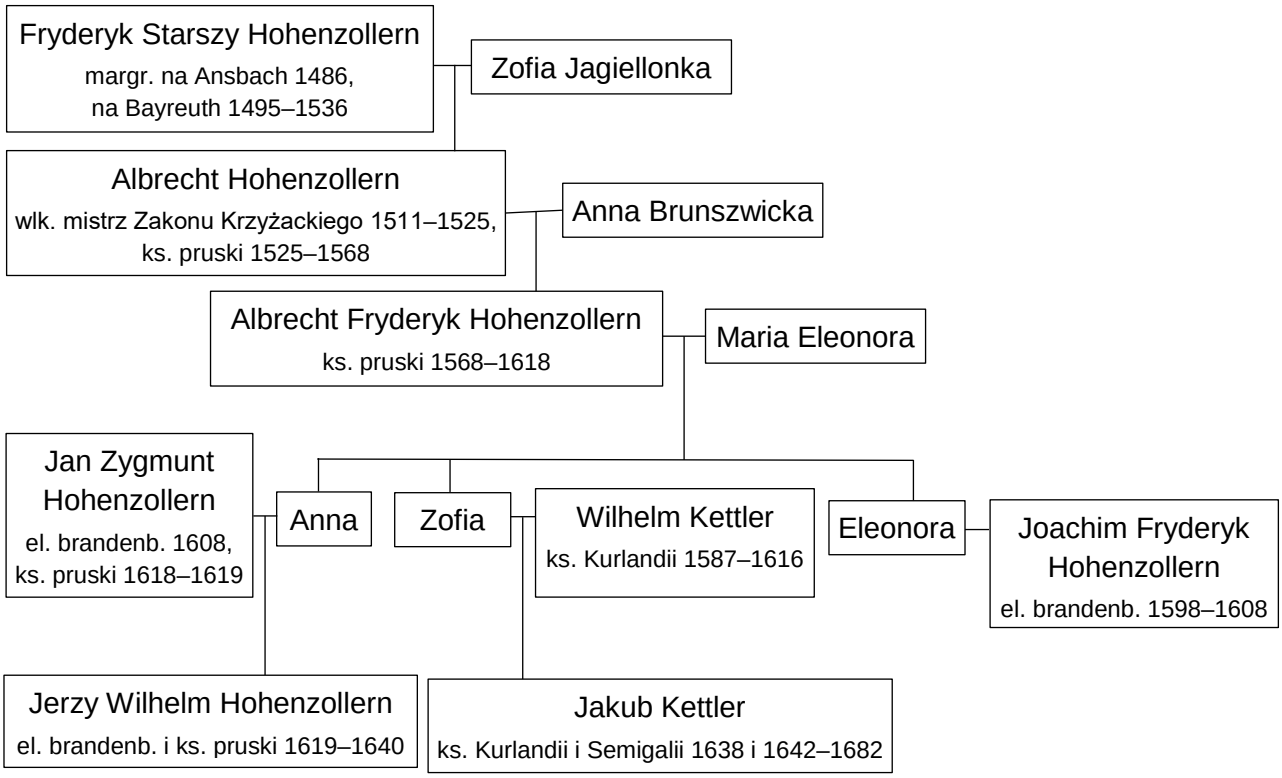
E. Dybek, *Lokacje na prawie niemieckim* […], „Roczniki Humanistyczne” 1993, tom XLI, zeszyt 2.

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W latach 1334–1434 w obu rodzajach osadnictwa na badanym obszarze dominowała własność monarsza.	**P**	**F**
2.	Klasztory przejawiały jednakowe zainteresowanie zakładaniem nowych osad i nakładaniem prawa niemieckiego miejscowościom już istniejącym.	**P**	**F**

Zadanie 8

Źródło 1. Tablica genealogiczna

Na podstawie: J. Tazbir, *Atlas historyczny* […], Warszawa 1999, s. 61; https://pl.wikipedia.org

Źródło 2. Fragmenty opracowania historycznego

Fragment A: Wojska Iwana wtargnęły w lipcu w głąb prowincji. Padł Dyneburg nad Dźwiną, strzegący drogi do Wilna, Moskale stanęli nad Zatoką Ryską. Inflanccy poddani Rzeczpospolitej błagali Stefana o ratunek. Elektor Jerzy Fryderyk ofiarował się z pośrednictwem pokojowym: otrzymał za to administrację Prus Książęcych wobec nieuleczalnej choroby umysłowej jego krewniaka.

Fragment B: Wojska koronne stanęły pod Królewcem. Ale król Zygmunt zgodził się na krótki rozejm i wydał siostrzeńcowi glejt na rozmowy pokojowe. Ten zachował się butnie, żądał unieważnienia traktatu toruńskiego i oddania mu Prus Królewskich. Działania wojenne zaczęły się na nowo. Tylko energia kanonika Mikołaja Kopernika ocaliła Olsztyn. I znów Zygmunt zgodził się na czteroletni rozejm. A te cztery lata przyniosły sekularyzację Prus i zerwanie w ten sposób więzi ze Świętym Cesarstwem.

Na podstawie: S. Grzybowski, *Dzieje Polski i Litwy* […], Kraków 2000, s. 56–57, 367.

Zadanie 8.1. (0–1)

Uzupełnij tabelę. W każdym wierszu wpisz postać – uczestnika wydarzeń, o których mowa we wskazanym fragmencie tekstu – wybraną spośród umieszczonych na tablicy genealogicznej.

Fragment	Określenie w tekście	Postać (z tablicy genealogicznej)
A.	krewniak Jerzego Fryderyka	
B.	siostrzeniec Zygmunta	

Zadanie 8.2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Na tablicy genealogicznej umieszczono informacje o ostatnim mistrzu inflanckiego zakonu kawalerów mieczowych.	**P**	**F**
2.	Wszystkie wydarzenia opisane źródle 2. miały miejsce za panowania w Polsce władców wybranych w wyniku wolnej elekcji.	**P**	**F**

Zadanie 9.

Fragment dokumentu z epoki

Wielka człowieczeństwa Boskiego Matko i Panno!
Ja, Jan Kazimierz […], tę oto konfederacyję czynię: Ciebie za Patronkę moją i państwa mego Królową dzisiaj obieram. Mnie, Królestwo moje Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie […], wojsko obojga narodów i pospólstwo wszystko Twojej osobliwej opiece i obronie polecam […]. A że z wielkim żalem serca mego uznaję, dla jęczenia w presji ubogiego pospólstwa oraczów, przez żołnierstwo uciemiężonego, od Boga mego sprawiedliwą karę przez siedem lat w królestwie moim różnymi plagami trapiąca nad wszystkich ponoszę, obowiązuję się, iż po uczynionym pokoju starać się będę ze stanami Rzeczypospolitej usilnie, ażeby odtąd utrapione pospólstwo wolne było od wszelkiego okrucieństwa, w czym, Matko Miłosierdzia, Królowo i Pani moja, jakoś mnie natchnęła do uczynienia tego wotum, abyś łaską miłosierdzia u Syna Twego uprosiła mi pomoc do wypełniania tego, co obiecuję.

https://dziedzictwo.ekai.pl

Zadanie 9.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy przytoczony dokument to tzw. śluby lwowskie Jana Kazimierza. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści dokumentu.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 9.2. (0–1)

Wyjaśnij polityczne okoliczności ogłoszenia cytowanego dokumentu.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–2)

Fotografia repliki słupa pocztowego na trasie między Dreznem a Warszawą

Na podstawie: https://upload.wikimedia.org

Sformułuj dwa argumenty na potwierdzenie tezy, że słup pocztowy został wybudowany w okresie unii polsko-saskiej.

- .....

  .....

  .....

- .....

  .....

  .....

Zadanie 11. (0–2)

Fragment opracowania historycznego

Cesarzowa różniła się od swego syna także pod względem określenia źródła władzy, za które uważała Bożą łaskę […]. Józef II miał odmienny stosunek do reform oraz do państwa. […] Jego zdaniem, państwo było wynikiem zawarcia umowy społecznej, a monarcha – pierwszym sługą państwa. […] Uznawał monarchę za zwyczajnego człowieka porównywalnego z każdą jednostką, który zajmował pierwszorzędną pozycję w państwie przez specjalny charakter służby, jaką pełnił. Państwo nie stanowiło już narzędzia samowoli królewskiej, a władca nie uosabiał państwa […].

http://cejsh.icm.edu.pl

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Tekst odnosi się do monarchii Romanowów.	**P**	**F**
2.	Twórcą koncepcji *umowy* wymienionej w tekście był Karol Monteskiusz.	**P**	**F**
3.	Władcy wymienieni w tekście panowali w XVIII wieku.	**P**	**F**

Zadanie 12. (0–1)

Źródło 1. Awers medalu pamiątkowego z epoki

Napisy na medalu: Napoleon, Aleksander I, Fryderyk Wilhelm III.

https://wcn.pl

Źródło 2. Odezwa Napoleona do żołnierzy

Żołnierze! Rozpoczęła się druga wojna polska. […] Rosja zaprzysięgła Francji wieczny sojusz i wojnę Anglii. […] Rosją targa fatum, jej przeznaczenia powinny się wypełnić. Czy uważa ona nas za degeneratów? Czyż nie jesteśmy bardziej żołnierzami spod Austerlitz? Postawiła nas pomiędzy hańbą a wojną: wybór nie powinien budzić wątpliwości, maszerujmy więc – naprzód! […] Druga wojna polska […] będzie chwalebna dla wojsk francuskich. Traktat pokojowy, który podpiszemy, zagwarantuje nam, że położy kres temu zarozumiałemu wpływowi, jaki Rosja od pięćdziesięciu lat wywiera na bieg spraw europejskich.

Na podstawie: https://historia.org.pl

Rozstrzygnij, czy medal zaprezentowany w źródle 1. został wybity przed wydaniem odezwy zaprezentowanej w źródle 2., czy – po jej wydaniu. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–2)

Fragment artykułu historycznego

Nazwa pałacu pochodzi prawdopodobnie z XVI w., gdy ówczesny jego posiadacz, Krzysztof Morsztyn (1522–1600), kazał umieścić na fasadzie swojej kamienicy rzeźbę […] św. Krzysztofa. […] Krzysztofory gościły królów: Jana Kazimierza, Michała Korybuta, Jana III Sobieskiego i Stanisława Augusta Poniatowskiego. W 1809 r. w Krzysztoforach znajdowała się kwatera główna księcia Józefa Poniatowskiego, w okresie powstania […] swoją siedzibę miał tutaj Rząd Narodowy Jana Tyssowskiego. W czasie Wiosny Ludów mieścił się tutaj Komitet Narodowy. Chlubną kartę zapisał pałac w okresie I wojny światowej i u progu odzyskania niepodległości, kiedy ulokowano w nim najpierw (w 1914 r.) biuro werbunkowe Legionów Polskich i Naczelny Komitet Narodowy (NKN), a w 1918 r. urzędy Wydziału Administracji Polskiej Komisji Likwidacyjnej.

Na podstawie: O. Jasionek, *Nie tylko lekcje* […], „Wiadomości Historyczne” 2017, nr 5, s. 40.

Dokończ zdania 1. i 2. zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych A–D.

1. Pałac Krzysztofory znajduje się w

A. Gdańsku.

B. Krakowie.

C. Warszawie.

D. Poznaniu.

2. W czasie Wiosny Ludów miasto znajdowało się w granicach

A. Cesarstwa Austriackiego.

B. Cesarstwa Rosyjskiego.

C. Księstwa Warszawskiego.

D. Królestwa Pruskiego.

Zadanie 14. (0–1)

Moneta dziewiętnastowieczna

Na podstawie: www.katalogmonet.pl

Rozstrzygnij, czy zaprezentowana moneta przedstawia herb ustanowiony w trakcie powstania styczniowego. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do źródła i własnej wiedzy.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–1)

Źródło 1. Fragment wspomnień

Zaniechajmy liczyć na oręż, na zbrojne powstanie, na pomoc obcych mocarstw i ludów, a natomiast liczmy na siebie samych, kształćmy się na wszystkich polach, pracujmy nie tylko w zawodach naukowych, ale także w handlu, przemyśle, rękodzielnictwie, stwórzmy stan średni, usiłujmy podnieść się moralnie i ekonomicznie, a wtenczas z nami liczyć się będą.

Na podstawie: A. Szcześniak, *Historia 1815–1939*, Warszawa 1997, s. 51–52.

Źródło 2. Ilustracje pierwszych stron książek

A

Regulamin

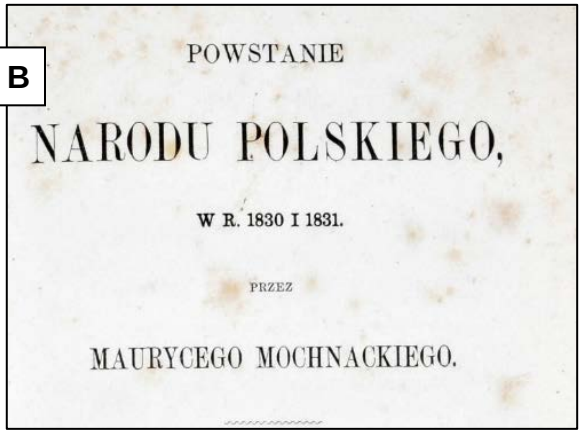
dla robotników

we Fabryce Machin i Lejarni Żelaza

H. Cegielskiego

w Poznaniu.

B

POWSTANIE

NARODU POLSKIEGO,

W R. 1830 I 1831.

PRZEZ

MAURYCEGO MOCHNACKIEGO.

https://pwg.prezydent.pl; https://zas.bn.org.pl

Rozstrzygnij, która z publikacji – A czy B – stanowi przykład realizacji postulatów zawartych w tekście. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z tekstu oraz do właściwej ilustracji.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–2)

Fragment współczesnego opracowania

W październiku […] dotarły [do niego] potwierdzone informacje z pewnych źródeł, że termin powstania został zaplanowany przez przywódców niepodległościowego podziemia […]. Nie chcąc do tego dopuść, a jednocześnie wiedząc doskonale, że nikt z rodaków nie zrozumie go i nie słucha jego ostrzeżeń, chwycił się jednego sposobu, jaki pozwalał – jego zdaniem – „przeciąć nabrzmiały wrzód rewolucyjny i rozładować napiętą sytuację w Królestwie". Wpłynął na zarządzenie poboru do rosyjskiego wojska […] dużej liczby najbardziej rozgorączkowanej młodzieży polskiej […].

P. Derej, *Tragiczny błąd* […], „Rzeczpospolita" […], s. 14.

Podaj nazwisko polityka opisanego w tekście i wyjaśnij, czy udało mu się *rozładować napięta sytuację w Królestwie*.

Nazwisko: .....

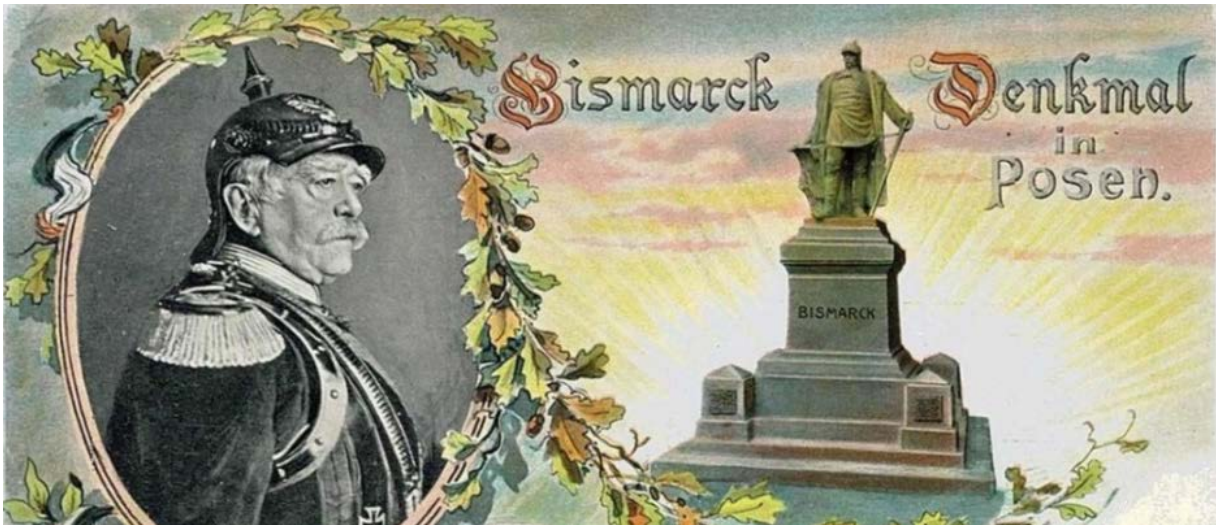
Wyjaśnienie: .....

.....

.....

Zadanie 17.

Źródło1. Pomnik Bismarcka w Poznaniu (niemiecka pocztówka z początku XX wieku)

https://polska-org.pl

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Powstały jesienią 1894 roku [związek] […] pomyślany był jako antypolska organizacja, działająca początkowo tylko w Poznańskiem, później w Prusach Zachodnich i ewentualnie na Górnym Śląsku. Związek ten miał ponadto za zadanie gromadzić w całej Rzeszy „narodowo" nastawionych Niemców, którzy pragnęliby wspierać swoich pobratymców na tych „zagrożonych" terenach. […] Stosunkowo szybkie rozpowszechnianie się sieci organizacyjnej […] zaostrzyło apetyt działaczy. Już w maju 1895 roku […] jej długoletni (do 1920 roku) przewodniczący i niezmordowany inicjator wszystkich ważniejszych akcji, Hans von Tiedemann-Seeheim, pisał do sekretarza Binzera: „Teraz silniej uderzyć na Królewiec i Śląsk!".

A. Galos, […] *w Prusach Wschodnich*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie" 1976, nr 1, s. 31–44.

Zadanie 17.1. (0–1)

Uzasadnij, że wzniesienie pomnika widocznego na pocztówce było zgodne z założeniami programowymi organizacji wymienionej w tekście.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 17.2. (0–1)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę organizacji, o której mowa w źródle 2.

.....

Zadanie 18.

Fragment współczesnego opracowania

[Polski polityk, który odegrał] ogromną rolę w dziejach […] całej Europy. To on […] był sygnatariuszem […] głównego układu pokojowego kończącego I wojnę światową […]. Wizja powojennej Europy, jaką reprezentował […], nie została w pełni zrealizowana. Nie udało się zwłaszcza […] przeforsować wszystkich zapisów dotyczących niepodległej Polski […].
W czasie wojny był inicjatorem deklaracji aliantów o ustanowieniu zjednoczonego i niepodległego państwa polskiego. Jako jedyny opowiadał się za historycznymi granicami, łącznie z Gdańskiem, z Wielkopolską i ze Śląskiem.

Na podstawie: https://www.polskieradio.pl

Zadanie 18.1. (0–1)

Podaj nazwisko polityka opisywanego w tekście.

.....

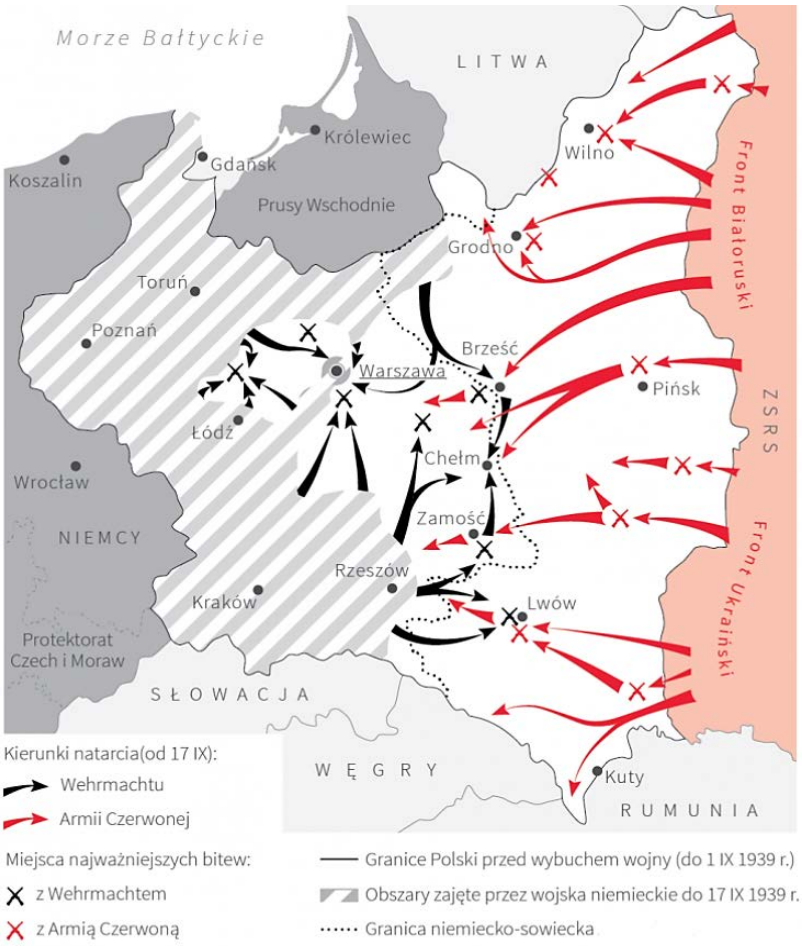
Zadanie 18.2. (0–1)

Podaj nazwę *głównego układu pokojowego* wspomnianego w tekście.

.....

Zadanie 19.

Mapa Polski z 1939 roku

https://dzieje.pl

Zadanie 19.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy przebieg granicy niemiecko-sowieckiej ukazany na mapie jest zgodny z ustaleniami paktu Ribbentrop-Mołotow. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści mapy i własnej wiedzy.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 19.2. (0–2)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Mapa przedstawia sytuację po kapitulacji Westerplatte.	**P**	**F**
2.	Na mapie uwzględniono walki związane z bitwą nad Bzurą.	**P**	**F**
3.	Obroną stolicy podczas oblężenia widocznego na mapie dowodził Wódz Naczelny.	**P**	**F**

Zadanie 20. (0–1)

Fragment wiersza Jana Brzechwy

Pragnę uczcić człowieka, który sięgnął po światło,
Żeby w walce prowadzić lud przez drogę niełatwą,
Pragnę uczcić człowieka, który wierny jest Partii,
Który, tworząc ją w ogniu, przejął mądrość i hart jej.
Taki żywot w swych sercach niech utrwalą współcześni
Jest on godny pamięci, poematu i pieśni!
Wypalona w płomieniu i w kamieniu wyryta
Droga życia i walki Bolesława Bieruta.

[…] *Teka edukacyjna IPN. Materiały dla ucznia*, Łódź 2007, s. 35.

Rozstrzygnij, czy wiersz jest przejawem odwilży październikowej. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródła.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

Zadanie 21. (0–3)

***Dwa światy* – karykatura zamieszczona w „Trybunie Ludu” w kwietniu 1952 roku**

http://www.respoliticae.ujd.edu.pl

Wyjaśnij wymowę rysunku, interpretując jego elementy graficzne. W odpowiedzi uwzględnij kontekst historyczny.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 22. (0–1)

Fragment opracowania historycznego

Młodzież podejmująca pracę prędzej uniezależniała się od rodziców, tworząc odrębną podkulturę w opozycji do świata dorosłych. Symbolem nowej generacji i odbiciem jej zachowania stała się kariera angielskiego zespołu „The Beatles” i amerykańskiego „The Doors”, a następnie – rozwój ruchu hippisowskiego w Stanach Zjednoczonych. Wydarzeniem przełomowym było przedstawienie *Hair* z końca dekady, popularyzujące ideologię hippisowską. Przemiany w obyczajowości zapoczątkowało wprowadzenie na rynek pigułki antykoncepcyjnej. Wyraz umasowienia swobodnych wzorców obyczajowych młodego pokolenia stanowiła moda na minispódniczki, zapoczątkowana w połowie dekady.

Na podstawie: W. Roszkowski, *Półwiecze. Historia polityczna świata po 1945 roku*, Warszawa 2005, s. 172–173.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych A–D.

Opisane przemiany społeczno-obyczajowe miały miejsce w latach

A. 50-tych XX w.

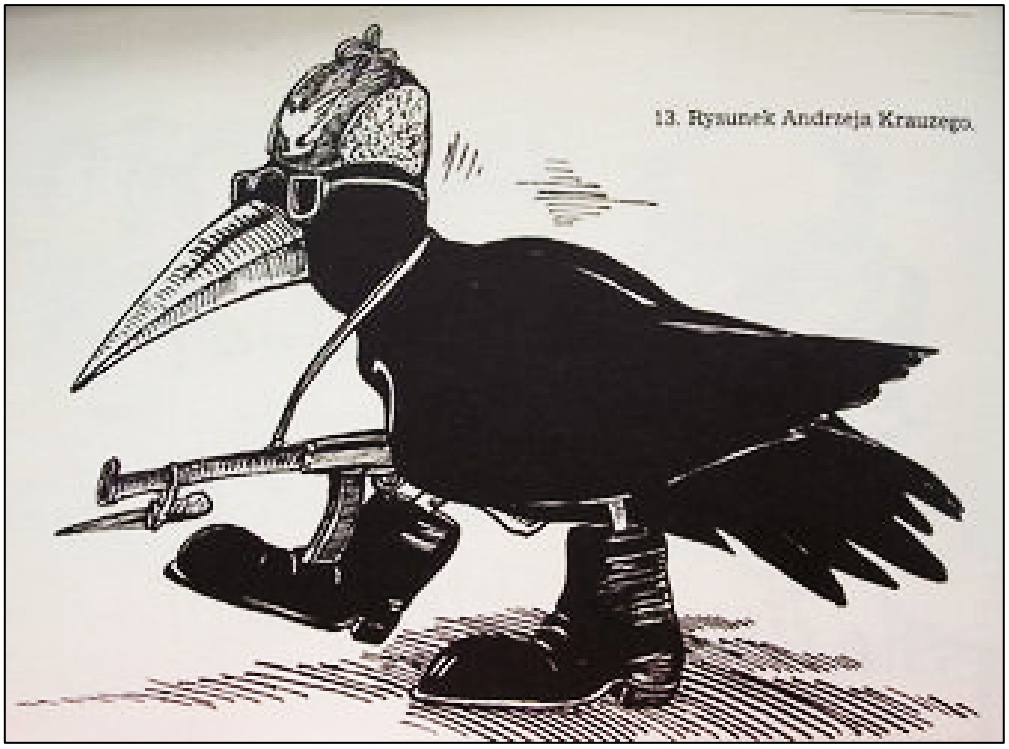
B. 60-tych XX w.

C. 70-tych XX w.

D. 80-tych XX w.

Zadanie 23. (0–1)

Karykatura z epoki

https://historia.dorzeczy.pl

Uzasadnij, że karykatura powstała w kręgach opozycji antykomunistycznej w Polsce.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 24. (0–2)

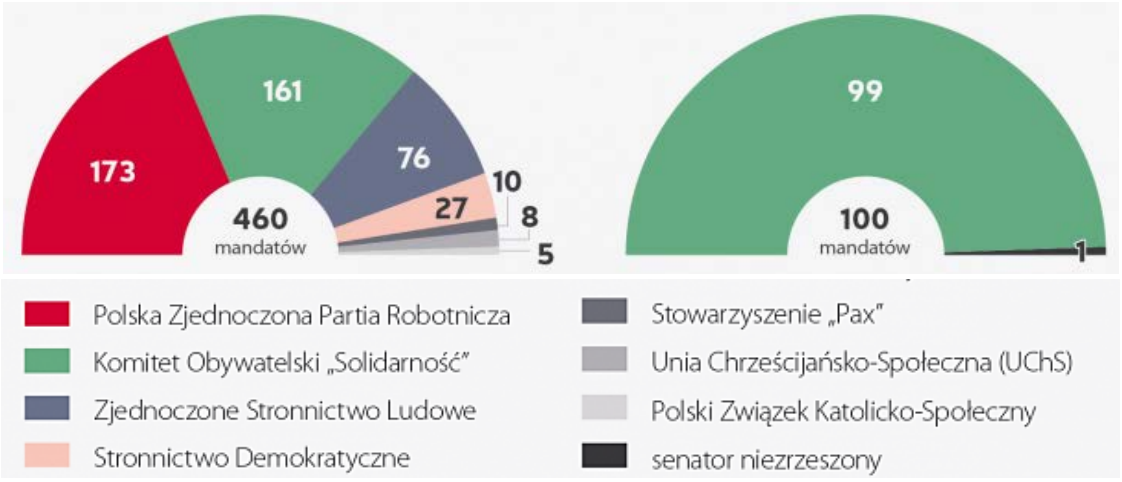
Na podstawie tekstów i własnej wiedzy uzupełnij tabelę – wpisz obok biogramów nazwiska postaci, których one dotyczą.

	Biogram	Postać
A.	Za swoją aktywność była szykanowana, […] pięć miesięcy przed emeryturą została dyscyplinarnie zwolniona z pracy. Decyzja dyrekcji stoczni wywołała 14 sierpnia 1980 roku strajk […]. Przywrócono ją do pracy, a ona sama […] zaangażowała się w tworzenie NSZZ „Solidarność”. [...] Zginęła w katastrofie samolotu prezydenckiego w Smoleńsku.	
B.	W 1982 roku odprawiał […] w Warszawie msze św. Za Ojczyznę, na które ściągali sympatycy „Solidarności” z całej Polski. Bardzo często przypominał hasło „Zło dobrem zwyciężaj”. Był wielokrotnie zatrzymywany, […] zastraszany, wreszcie aresztowany. 19 października 1984 roku został uprowadzony, a następnie zamordowany przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa.	
C.	W 1988 roku był uczestnikiem strajków na Wybrzeżu, następnie współtworzył Komitet Obywatelski. W 1989 roku był jednym z organizatorów oraz uczestnikiem obrad Okrągłego Stołu. W wyborach 1989 roku nie kandydował, ale przyjął propozycję objęcia funkcji premiera. Pełnił to stanowisko do grudnia 1990 roku.	

[…] *Teka edukacyjna IPN. Materiały dla ucznia*, Szczecin–Warszawa 2011, s. 30–31, 33–34, 37–38.

Zadanie 25. (0–2)

Diagramy przedstawiające wyniki wyborów

Na podstawie: https://dzieje.pl

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Sejm i Senat, powołane w wyniku wyborów zilustrowanych w źródle, uchwaliły aktualnie obowiązującą Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej.	**P**	**F**
2.	Wybory, których wyniki przedstawiono w źródle, odbyły się wskutek ustaleń Okrągłego Stołu.	**P**	**F**
3.	Zgromadzenie Narodowe wyłonione w wyborach, których wyniki ukazano w źródłach, wybrało Wojciecha Jaruzelskiego na urząd prezydenta.	**P**	**F**

Zadanie 26. (0–15)

Zadanie zawiera trzy tematy. Wybierz jeden z nich do opracowania. Twoja wypowiedź powinna liczyć minimum 300 wyrazów.

1. Okres krucjat przełożył się na wszechstronny rozwój średniowiecznej Europy. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, uwzględniając w swojej argumentacji aspekty: polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy.

2. Rewolucja wybucha wtedy, kiedy ucisk nieco zelżeje. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, uwzględniając w argumentacji okoliczności wybuchu trzech różnych rewolucji z okresu od XVII do XX wieku.

3. II Rzeczpospolita skutecznie poradziła sobie z najważniejszymi wyzwaniami. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, uwzględniając w swojej argumentacji aspekty: dyplomatyczny, militarny i polityczno-ustrojowy.

WYPRACOWANIE

na temat nr ……..

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023